

Sprawozdanie

Komisji propinacyjnej o wniosku posła Szczepanowskiego w przedmiocie przejścia prawa propinacyi na rzecz funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu 30. grudnia z. r. postawił poseł Szczepanowski wniosek, zmierzający do zmiany ustawy o wykupnie prawa propinacyi w tym kierunku, aby to prawo, które według ustawy propinacyjnej z r. 1875, i ustawy o wykupnie tego prawa z r. 1889 ustaje z końcem r. 1910 — przeszło na fundusz krajowy i istniało do r. 1950.

Komisja propinacyjna, której Wysoki Sejm ten wniosek do załatwienia przekazał, przedewszystkiem przedstawia stan rzeczy pod względem prawnym.

Ustawa krajowa z 30. grudnia 1875, Nr. 55. Dz. u. kr. — którą właścicielom prawa propinacyi zagwarantowano istnienie tego prawa na lat 26 — zmienioną została przez uchwalenie ustawy z 22. kwietnia 1889 o wykupnie tego prawa.

Tą ustawą z 22. kwietnia 1889, Nr. 30. Dz. u. kr. postanowił Wysoki Sejm wykupić prawo propinacyi w ten sposób, że właściciele rzeczzonego prawa otrzymali oznaczone tą ustawą wynagrodzenie, a prawo propinacyi przeszło na krajowy fundusz propinacyjny.

Zarazem powtórzono w ustawie z r. 1889 postanowienie, zawarte w ustawie z r. 1875, — że prawo propinacyi po upływie r. 1910 ustaje raz na zawsze.

Krajowy fundusz propinacyjny, który przeznaczony jest przedewszystkiem na spłatę kapitału 62,200.000 zł. w obligacjach propinacyjnych, pobiera dochody:

z wydzierżawienia prawa propinacyi,

z opłat szynkarskich,

z subwencji rządowej, przyznanej ustawą państwową z r. 1888.

Według §. 21. lit. d ustawy krajowej z r. 1889 postanowić ma Sejm osobną ustawą, w jakiej wysokości i na jak długo pobierane być mają po r. 1910 opłaty szynkarskie lub jakiegokolwiek inne opłaty krajowe, celem dopełnienia zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacji propinacyjnych.

Według §. 46 tejże ustawy pobór opłat szynkarskich, oznaczonych ustawą z r. 1875, a pobieranych na rzecz funduszu propinacyjnego, ustaje z końcem r. 1910. Osobna zaś ustawa krajowa postanowi, na jaki cel i w jakiej wysokości popierane być mają szynkarskie opłaty po dokonaniem umorzeniu obligacji propinacyjnych, t. j. po roku 1916.

Jest zatem przewidziane w ustawie z r. 1889 o wykupnie prawa propinacyi, że po wygaśnięciu tego prawa pobierać ma kraj pewne dochody z wyszynku napojów propinacyjnych.

Szczegółowe jednak unormowanie tej sprawy, a mianowicie oznaczenie wysokości opłat szynkarskich, które wpływać mają do funduszu krajowego, pozostawione jest uchwałą Wysokiego Sejmu, który w tej mierze powziąć ma postanowienie w formie ustawy.

Taka ustawa, nakładająca opłaty szynkarskie na rzecz funduszu krajowego, mogłaby wejść w życie dopiero po zupełnem wycofaniu z obiegu obligacyi propinacyjnych.

Wniosek posła Szczepanowskiego obejmuje przeto także projekt zupełnej spłaty obligacyi propinacyjnych, a mianowicie żąda, aby na ten cel użyć z dniem 1 stycznia 1900. wszelkie aktywa funduszu rezerwowego, resztę zaś obligacyi proponuje poseł Szczepanowski wycofać z obiegu przez emisję krajowej pożyczki, spłacalnej w okresie 50-letnim.

Potrzeba przeniesienia prawa propinacyi na fundusz krajowy, celem zapewnienia krajowi znacznego dochodu z tego źródła na długi okres czasu, uzasadnił poseł Szczepanowski w obszernem przemówieniu, wygłoszonem na posiedzeniu Wysokiego Sejmu 30. grudnia z. r.

Komisya propinacyjna uznaje, że potrzebnem jest zapewnić krajowi znaczniejszy dochód z innego źródła, aniżeli z dodatków do podatków, aby kraj podołać mógł wielkim zadaniom, jakie spełnić ma tak celem przyspieszenia rozwoju cywilizacyjnego, jak też dla podźwignięcia sił produkcyjnych społeczeństwa.

Uznaje też Komisya propinacyjna jako uzasadnione to zapatrywanie wnioskodawcy, że źródła takiego pochodzu należy szukać w konsumcyi napojów, a względnie w prawie wyszynku tych napojów.

Komisya jednak mniema, że załatwienie dodatnie tych objętej wnioskiem posła Szczepanowskiego kwestyi, wielce doniosłej tak dla budżetu krajowego jak dla rozwoju kraju pod względem cywilizacyjnym i ekonomicznym, nie da się uskutecznić bez szczegółowego i dokładniejszego zbadania tej kwestyi. Będzie też niewątpliwie potrzebnem przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem dla wyjaśnienia, w jakim kierunku możnaby przeprowadzić zmianę ustawy propinacyjnej z r. 1889, względnie jaką należałoby uchwalić ustawę o zaprowadzenie opłat szynkarskich, lub też jakie nałożyć opłaty na konsumcyę napojów, aby zapewnić funduszowi krajowemu znaczny dochód.

Te badania, względnie rokowania, może przeprowadzić tylko Wydział krajowy zatem komisya propinacyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Szczepanowskiego postawiony 30. grudnia z. r. o przeniesieniu prawa propinacyi na fundusz krajowy przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby wzięt pod dokładną rozwałę potrzebę uzyskania dla funduszu krajowego dochodów z wyszynku napojów propinacyjnych, względnie z konsumcyi tych napojów, niemniej też aby przeprowadził z c. k. Rządem stosowwe rokowania, a następnie przedłożył Sejmowi sprawozdanie i odpowiednie wnioski.

Zarazem przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę galicyjskiego Związku piwowarów wniesioną 27. z. m. do l. 1.297.

We Lwowie dnia 19. lutego 1898.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Skatkowski.